

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
Приладобудівний факультет**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

приладобудівного факультету
(назва інституту/факультету)

_____ Г.С. Тимчик
(підпис) (ініціали, прізвище)

«_____» _____ 2015 р.

Електромагнітна та квантова теорія випромінювання
(назва навчальної дисципліни)

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

підготовки бакалавра
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму 6.051004 - «Опtotехніка»
(шифр і назва)

Спеціальності: 7.05100403, 8.05100403 – «Фотоніка та оптоінформатика»
7.05100405, 8.05100405 – «Оптико-електронне приладобудування»
(шифр і назва)

(шифр за ОПП ПП.04)

Ухвалено методичною комісією
приладобудівного факультету
(назва інституту/факультету)

Протокол від 11 червня 2015 р. № 6/15

Голова методичної комісії

_____ М.В. Філіппова
(підпис) (ініціали, прізвище)

«_____» _____ 2015 р.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Завідувач кафедри, д.т.н., професор Колобродов Валентин Георгійович

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (підпис)

Програму затверджено на засіданні кафедри
оптичних та оптико-електронних приладів

(повна назва кафедри)

Протокол від «13» 05 2015 року № 16

Завідувач кафедри

_____ В.Г. Колобродов

(підпис)

(ініціали, прізвище)

« » _____ 20   р.

Вступ

Програму навчальної дисципліни
«Електромагнітна та квантова теорія випромінювання»
(назва назва навчальної дисципліни)

складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра
(назва ОКР)

напряму (спеціальності) 7.05100403, 8.05100403 – «Фотоніка та оптоінформатика»
7.05100405, 8.05100405 – «Оптико-електронне приладобудування».
(код і назва напряму (спеціальності))

Навчальна дисципліна належить до циклу професійної підготовки.

Предмет навчальної дисципліни «Електромагнітна та квантова теорія випромінювання»

Визначається система властивостей узагальненого об'єкту (-ів), що вивчається у межах навчальної дисципліни.

Міждисциплінарні зв'язки:

"Електромагнітна та квантова теорія випромінювання" є дисципліною, яка складає фундамент інженерної підготовки студентів напряму підготовки 6.051004 «Оптотехніка». Дисципліна базується на дисциплінах: "Вища математика" і "Загальна фізика" і містить дві частини: перша частина (розділ 1) – електромагнітна природа світла., друга частина (розділ 2) – квантова природа поглинання та випромінювання світла та її зв'язок з будовою атома.

Навчальна дисципліна є базовою для вивчення інших прикладних дисциплін спеціальності, передбачених навчальним планом, а також є введенням до фундаментальних курсів "Хвильова оптика" і "Квантова та нелінійна оптика".

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета навчальної дисципліни.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів здатностей, необхідних для глибокого розуміння явищ фізичної оптики і застосування їх на практиці при створенні оптичних та оптико-електронних приладів.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

глибоке розуміння законів фізичної оптики та їх застосування при дослідженні та проектуванні оптичних приладів;

уміння:

розрахунку параметрів оптичного випромінювання при його проходженні через оптичні елементи;

досвід:

застосування законів фізичної оптики при розробці моделей перетворення оптичного випромінювання, яке проходить через оптичні елементи.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 144 години /4 кредита ECTS.

Розподіл навчального часу

Форма навчання денна	Кредитні модулі	Всього		Розподіл навчального часу за видами занять				Семестрова атестація
		кредитів	годин	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Лабораторні роботи (комп'ютерні практикуми)	СРС	
	1	4	120	36	18	-	66	екзамен

3. Зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1

Електромагнітна теорія світла

Тема 1.1. Вступ. Роль і місце електромагнітної теорії в хвильовій оптиці.

Тема 1.2. Шкала електромагнітних хвиль.

Тема 1.3. Рівняння Максвелла.

Тема 1.4. Хвильове рівняння.

Тема 1.5. Властивості електромагнітних хвиль.

Тема 1.6. Ефект Доплера.

Тема 1.7. Основи класичної теорії електромагнітного випромінювання.

РОЗДІЛ 2

Квантова природа поглинання та випромінювання світла та її зв'язок з будовою атома

Тема 2.1. Доказ існування атомних частинок.

Тема 2.2. Магнітні властивості атому.

Тема 2.3. Атом у зовнішніх електричному та магнітному полях.

Тема 2.4. Теорія періодичної системи елементів Д.І.Менделєєва.

Тема 2.5. Вступ до квантової фізики.

4. Рекомендована тематика практичних занять

Метою практичних занять є закріплення знань студентів, отриманих на лекціях, та їх використання на практиці при розв'язанні задач. Назви занять за змістом вказані нижче.

ПЗ-1. Електромагнітні хвилі.

ПЗ-2. Рівняння Максвелла.

ПЗ-3. Хвильове рівняння

ПЗ-4. Вектор Умова-Пойнтінга. Інтенсивність світла.

ПЗ-5. Дослід Резерфорда.

ПЗ-6. Спектр водню.

ПЗ-7. Постулати Бора.

ПЗ-8. Спектри воднеподібних іонів та лужних металів

ПЗ-9. . Періодична система елементів Д.І. Менделєєва.

5. Рекомендований перелік лабораторних робіт

Лабораторні роботи та комп'ютерний практикум навчальною програмою не передбачені.

6. Рекомендовані індивідуальні завдання

Мета цих завдань – набуття студентами умінь і навичок користування науковою та довідковою літературою для розуміння фізичних основ оптики, необхідних при проектуванні та розрахунку оптичних та оптико-електронних приладів різного призначення. Темі індивідуальних завдань відповідають тематиці практичних занять.

Індивідуальні завдання пов'язані з розв'язанням 2 – 3 задач та захистом однієї з них на кожному практичному занятті;

Самостійна робота складається з:

- поточної підготовки до лекцій і практичних занять;
- підготовки до іспиту;
- складання конспектів з тих тем, які заплановані до самостійного вивчення і вказані в тематичному плані.

7. Рекомендована література

Основна література:

1. Фриш с. Э., тиморева а. В. Курс общей физики. Т. 3, л.: физматгиз, 1962. – 644 с.
2. Поль р. В. Оптика и атомная физика. М.: наука, 1966. – 552 с.
3. Савельев и. В. Курс общей физики. Т. 3. М.: наука, 1971. – 528 с.
4. Борн м., вольф э. Основы оптики. М.: наука, 1973. – 720 с.
5. Троицкий С.С. Электромагнитная теория света в прикладной физической оптике. – Учеб. пособие. Киев: КПИ, 1982. – 100 с.
6. Калитеевский.Н. И. Волновая оптика. М.: Наука, 1971. – 376 с.
7. Ландсберг Г. С. Оптика. - М.: Наука, 1976. – 926 с.
8. Матвеев А.Н. Оптика. М.: Высшая школа, 1985. – 432 с..
9. Годжаев Н. М. Оптика. М.: Высшая школа, 1977. – 351 с.

Додаткова література:

1. Юкава х. Лекции по физике. М.: энергоиздат, 1981. – 128 с.
2. Кордун г. Г. Історія фізики. Короткий курс. К.: вища школа, 1974. – 218 с.
3. Физика хх века. Развитие и перспективы. М.: наука, 1984. – 336 с.
4. Таблицы физических величин. Справочник. Под ред. Акад. Кикоина. И. К. М.: атомиздат, 1976. – 1008 с.

8. Засоби діагностики успішності навчання

Екзаменаційні білети з теоретичними та практичними завданнями

9. Методичні рекомендації

Викладення дисципліни повинно вестись таким чином, щоб студенти були спроможні:

- орієнтуватися в широкому різноманітті фізичних явищ та законів хвильової та квантової оптики;
- складати функціональні схеми пристроїв для вивчення фізичних явищ;
- оцінювати основні параметри і характеристики оптичних пристроїв тощо.